

Ürəyi və qəlbi xalq üçün hərarətlə döyünən, vətənpərvər və xeyirxah insan, alim-filosof-şair Vaqif Məhərrəm oğlu Abbasovun qələmə aldığı "Bioloji varlıqdan şəxsiyyətə ucalmaq yolu. Müdrik kəlamlar" kitabı insanları elmə, biliyə, təhsilə, qəhrəmanlığa, mərdliyə, cəsarətə, vətənpərvərliyə, təvazökarlığa, tərbiyəyə, ədəb-ərkana, mərifətə, vicdana, paklığa və sairəyə səsləyir. İnanırıq ki, bu toplu oxucuların stolüstü kitabı olacaq və onları həmişə xeyirxahlığa sövq edəcəkdir.

2003

HƏYAT FƏLSƏFƏSİ

Müasir Azərbaycan poeziyasının inamla və mübariz ruhla daxil olan söz sərraflı, istedadlı şair Hamlet İsxanlının imzası təkcə respublikamızda deyil, bir sıra xarici ölkələrdə də şeirsevərlərə yaxşı tanışdır. Belə ki, onun şeirləri müxtəlif dillərə tərcümə olunub, xarici ölkələrdə kitabları işıq üzünə görüb. Təbii ki, bir məqalədə şairin yaradıcılığı barədə tam əhatəli söhbət açmaq mümkünsüzdür. Elə bu səbəbdən də biz şairin yalnız bir kitabından söhbət açmaq istəyirik. "Təzadlar" adlanan bu kitab 2001-ci ildə Bakıda "Xəzər Universiteti" nəşriyyatında işıq üzünə görüb. Hamlet İsxanlının şeirləri və tərcümələrinin (V.A. Jukovski, F.İ. Tütçev, A. Fet, N.S. Qumilyov, Anna Axmatova və S. Yesenin) daxil edildiyi nəfis tərtibatlı bu kitaba müdrik alim və gözəl insan olan professor Camal Mustafayev "Poeziya intellektlə qovuşur" adlı dərin məzmunlu ön söz yazmışdır.

Kitabın "Şeir yolu" adlı şeirlə açılması heç də təsadüf deyildir. Şair bu şeiri ilə oxuculara öz yaradıcılıq məramını açıqlayır:

Məchul bir yürüşə çıxıbdı şeirim,
Göylərdən yerlərə enir astaca.
Kiminlə görüşə çıxıbdı şeirim?
Öz xəyal atını minir astaca...

Göründüyü kimi, əsərlərinin "kiminlə görüşə çıxması" şair üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir və bu səbəbdən də "məchul bir yürüşə şıxan" şeirlərinin bu yolda büdrəməməsi, daha inamla addımlaması üçün sözə məsuliyyətlə yanaşır, hər kəmləni zərgər dəqiqliyi ilə seçir. Elə buna görə də hansı mövzuda olmasından asılı olmayaraq Hamlet İsxanlının yara-

dıcılığında məna tutumu olmayan, sadəcə olaraq qafiyə xətrinə deyilmiş sözə, yerinə düşməyən fikrə rast gəlinmir. Şeirinin məzmunu ilə yanaşı, onun lakonikliyi və dilinin axıcılığı xüsusilə diqqəti cəlb edir. "Səni sevdim çox sadəcə!..." şeirində müəllif deyir ki, onun sevgisi məhəbbət yolunda min bir əzab-əziyyət çəkən, özünü bu yolda fəda edən insanların sevgisindən fərqlənir. Bu sevgi sadə, eyni zamanda nikbinliyi özündə əks etdirən bir sevgidir:

Səni sevdim gündən-günə
daha dolğun, daha incə,
Düşünmədən, daşınmadan,
bər-bəzəksiz, çox sadəcə.
Səni sevdim yərə həsrət yağış kimi,
leysan kimi,
Səni sevdim gözəlliyə heyran olan
insan kimi...
Sadəcə, çox sevdim səni,
Səni sevdim çox sadəcə...

Poetikliyi ilə seçilən "Gözəldir" şeirində isə müəllif müqayisəli, həm də bu müqayisədən doğan nəticəyə cavab olaraq yaradılan eyniyyət və bərabərlik fikrini irəli sürür. Sözlər birbirinə oxşamasa da, hər sözün özü üçün gözəllik mücəssəməsi olduğunu təsdiqləyir:

Yar nazı çəkməyə güc çatmayanda,
Doğru söz qulağa heç batmayanda,
Dözmək istedadı yoxsa mayanda,
Tənə də gözəldir, lağ da gözəldir.

Hamlet İsaخانlının bənzəri olmayan müxtəlif biçimli, müxtəlif hecalı şeirləri vardır. "Sən həyatdan dadlısanmış" da

belə şeirlərdəndir. Burada gözəlin həyata verdiyi yeni nəfəs, şirlik, onun həyatdan "dadlılığı" fikri ön plana çəkilir:

Şirinliyin, turşməzənlə
Sən həyatdan dadlısanmış.

"Düyməciyin olaydım" şeiri də mövzu cəhətdən bahar tərəvətli, bahar nəfəslili ilıq məhəbbət hissini orijinal şəkildə əks etdirir. Bu bənzətmə olduqca təbiidir. Düymə, yaxadan asıldığı üçün sevinin ürəyinə daha yaxındır. Onun bu yaxınlığı sevgilisinin ürək döyüntülərini, təlaşını hiss edir. Ona görə də şair sevgilisinin yaxasındakı düymə yerində özünü görmək istəyir. Bu düymə döyünən ürəyin hərarətini daha aydın duyur:

Kaş sinəndə düyməciyin olaydım,
Gecə-gündüz
Səndə qonaq olaydım.
Növrəstə Ay göy üzündən baxanda
Nurlanaydım, nəşə ilə dolaydım.
Odlu günəş canı oda yaxanda
Özüm yanıb sənə kölgə salaydım.

Müəllifin bizi dünyaya gətirib hər əzabımıza dözən, nazımızla oynayan analarımıza həsr etdiyi "Susma, danış, ay ana!" şeiri də diqqətçəkəndir. Ananın susmasından narahat olan şair istəyir ki, hər an anasının səsinə eşitsin. Axı, ananın mehriban səsi hər an oğluna yeni həyat, sevinc və xoşbəxtlik bəxş edir. Ona görə də ananın susmasına dözməyən şair sanki haray qoparmış kimi deyir:

Səssizliyin nə dərinidir, ay ana,
Səssizliyin inildəyir içimdə.
Bu ölçüdə, bu biçimdə
Səssizliyə dözmək olmaz, ay ana.

Dünyanın əbədi, insan ömrünün isə çox qısa olması bütün dövrlərdə qələm əhlini düşündürən əsas mövzulardan olmuşdur. Bəlkə də bu mövzuya müraciət etməyən şair tapmaq çətindir. Hamlet İsxanlı da "Dünya" şeirində bu mövzuya özünəməxsus şəkildə toxunaraq belə nəticəyə gəlir ki, dünya necə varsa eləcə də qalır, dəyişən isə zaman daxilində olan məqamlardır. "Düşüncənin gərdişi" şeirində isə o, düşüncənin yaşının bəşəriyyətin yaşı qədər olduğu qənaətini oxucuları ilə bölüşür:

Köhnədir bəşər qədər,
Düşüncənin gərdişi.
Ömür keçməsin hədə,
Budur xilqətin işi.

Kitabdakı maraqla qarşılanan şeirlərdən biri olan "Uşaqlıqda qalan buludlar" özündə səmimi duyğuları təcəssüm etdirir. Şair uşaqlıq xatirələrini buludlara bənzədir. Onun bənzətməsində uşaqlıq xatirələri da daim bir yerdə qərar tuta bilməyən buludlar kimidir.

Hamlet İsxanlının yaradıcılığında zamanımızın naqisliklərinə etiraz da mühüm yer tutur. Nahaqqın haqqı tapdarmasına, yalanın gerçəyi üstələməsinə dözməyən şair narahatlığını bədii sözün qüdrətindən istifadə edərək belə ifadə edir:

Haqqa sığınan döyülür,
Haqqı tapdayan öyülür,
Düz söz söyləyən söyülür,
Başa keçir yalan, palan,
Baş açmadım bu dünyadan.

Qeyd etmək lazımdır ki, Hamlet İsxanlı hansı mövzuya müraciət etməsindən asılı olmayaraq hər şeirində həyatı lövhə yaratmağa müvəffəq olur. Seçdiyi hər bir sözə, hər bir mövzuya yeni bir biçim verməyə çalışır və buna nail olur. İstər öz

şeirlərinin, istərsə də tərcümələrinin dilindəki aydınlıq, lakoniklik diqqəti cəlb edir. Onun şeirlərinin qayəsini həyata yeni baxış, sadə həyat fəlsəfəsi təşkil edir. Bu fəlsəfi düşüncə tərzini onun şeirlərinin canına-qanına hopmuşdur.

H.İsxanlıya yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq. Arzu edirik ki, hər zaman tərəvətli, təpəzə şeirləri ilə oxuculara yeni ovqat, yeni xoş duyğular bəxş etsin.

2006